

Stockholm den 27 november 2025

Regeringskansliet

ILO-kommittén

a.ilo-kommitten@regeringskansliet.se

LO, TCO och Sacos yttrande över remiss av

ILO:s konvention nr 192 och rekommendation nr 209

Protection against biological hazards in the working environment (Skydd mot biologiska risker)

LO, TCO och Saco har fått möjlighet att yttra sig över ILO-konvention 192 och rekommendation 209 om biologiska faror i arbetsmiljön. Av tidsskäl är yttrandet begränsat till konventionstexten, rekommendationstexten lämnas okommenterad tills vidare. Yttrandet omfattar synpunkter på innehållet i konventionstexten och dess förhållande till svensk lag samt reflektioner kring några översättningar.

Allmänna synpunkter

LO, TCO och Saco är positiva till en ratificering av konventionen, och anser att det är viktigt att lagfästa rätten till en säker och hälsosam arbetsmiljö när det gäller biologiska faror. En ratificering är viktig, inte enbart ur ett internationellt perspektiv och av solidaritetsskäl, utan även eftersom det ger en möjlighet att utveckla och skapa ett välfungerande skydd inom det svenska regelverket.

LO, TCO och Saco anser att en utredning ska tillsättas för att nogsamt utreda eventuella ratificeringshinder. Parterna behöver knytas till utredningsarbetet. Flera artiklar i konventionen kommer att kräva närmare analys, klargöranden och förändringar i relation till svensk lagstiftning inför en ratificering. Utredningen bör också ta ställning till om konventionen är korrekt översatt till svenska.

LO, TCO och Saco anser att det inte funnits möjlighet att göra en tillräckligt omfattande och djup analys inom ramen för detta remissförfarande och den tid som stått till förfogande. Vissa frågor är dessutom av karaktären att de kräver specifik sakkunskap och vi anser därför att fler myndigheter vars verksamhet berörs av biologiska risker borde getts möjlighet att inkomma med synpunkter.

I detta yttrande kommer LO, TCO och Saco att peka på några områden som kräver ytterligare analys och anpassning. Vad gäller svenska nationella arbetsskadebegreppets förhållande till konventionens artikel 12, vill vi också framföra ställningstagande i sak.

Konventionens innehåll

I. Definitioner och tillämpningsområde

Artikel 1

Här uppstår ett problem vid översättning utifrån den språkliga skillnaden i tillämpningen av engelskans *hazards* och *risks*, där vi i en svensk översättning konsekvent använder risker, istället för faror. Översättningen måste följa svenskt språkbruk inom sakområdet.

Artikel 2

1. *Denna konvention gäller för alla arbetstagare inom alla områden av arbetsmarknaden.*

I dagens AFS 2023:10, 11 kap. Smittrisker, framgår att andra grupper än arbetstagare såsom ex studerande och praktikanter berörs.

1 § "Bestämmelserna i detta kapitel reglerar även studerande och praktikanter som under utbildning utför uppgifter som innebär att de kan bli infekterade av smittämnen eller bli varaktiga bärare av smittämnen, på grund av uppgifternas art eller de förhållanden som de utförs under".

LO, TCO och Saco anser att utredningen bör kartlägga och beskriva vilka kategorier, utöver arbetstagare, som redan omfattas av svensk lagstiftning och föreslå hur de kan omfattas av tillämpliga delar av konventionen efter ratificering.

II. Nationell politik

Vi anser att översättningen av *national policy* till nationell politik är/kan vara missvisande, då den refererar till politik, policy, strategi, regelverk etc.

Artikel 3

En genomlysning av Arbetsmiljöverkets regelverk behövs, då åtminstone två föreskrifter är av relevans utifrån konventionens innehåll, både AFS 2023: 10 (7 kap.) Kemiska riskkällor samt (11 kap.), Smittrisker, för att bedöma huruvida svensk lagstiftning redan lever upp till konventionens krav eller om det föreligger hinder för en ratificering.

Artikel 4

LO, TCO och Saco konstaterar att detta är en bred och omfattande artikel där en djupare analys behöver göras om Sverige uppfyller dessa delar av konventionen. Som exempel lyfter vi följande

När det gäller biologiska faror i arbetsmiljön ska den nationella politiken ta hänsyn till

- a) annan tillämplig politik, t.ex. i fråga om folkhälsa och miljö, där den politiken överensstämmer med, kompletterar eller utvecklar arbetsmiljöbestämmelserna.*
- d) hur klimat- och miljörisker påverkar exponeringen för biologiska faror i arbetsmiljön och behovet av att vidta tillfredsställande åtgärder för att förebygga och hantera identifierade risker*

Artikel 6

(c) behöver utredas närmare för att se om svensk lagstiftning utgör ett sådant brett skydd som avses i konventionen.

III. Förebyggande och skyddande åtgärder

Artikel 8

Översättningen av "timely information" behöver ses över i punkt 1. Översättningen till "lämplig tid" bör istället reflektera innebörden av det förebyggande arbete, dvs översatt med "i rätt tid".

IV. Hälsa på arbetsplatsen och företagshälsovård

Artikel 9

Varje medlemsstat ska när den, i enlighet med nationell rätt och praxis, vidtar förebyggande åtgärder och skyddsåtgärder med avseende på exponering för biologiska faror i arbetsmiljön, sträva efter att

- a) successivt utvidga företagshälsovården till alla arbetstagare inom alla områden av arbetsmarknaden, och därvid prioritera sektorer och yrken där arbetstagare löper stor risk att exponeras för biologiska faror och arbetstagare som kan behöva särskilt skydd,*

LO, TCO och Saco uppmärksammar att företagshälsovården kan vara en viktig resurs i arbetsmiljöarbetet. En fungerande, kvalitetssäkrad företagshälsovård kan stödja arbetsplatserna med kunskap beträffande biologiska risker. För att det ska fungera krävs att kompetensförsörjningen fungerar. Tyvärr finns det redan idag brist på företagsläkare och än mer problematiskt är att det inte finns någon som har uppdraget att ansvara för specialistutbildningen (ST) i arbetsmedicin. Det krävs också en långsiktig finansiering av nämnda utbildning. Detta behöver åtgärdas för att företagshälsovården ska kunna arbeta med det som i konventionen uttrycks med "sektorer och yrken där arbetstagare löper stor risk att exponeras för biologiska faror och arbetstagare som kan behöva särskilt skydd". Företagshälsovårdens kunskap och kompetens behöver även kompletteras med den samlade kunskap som finns på de arbets- och miljömedicinska kliniker kliniker för att kunna leva upp till konventionens artikel 9.

V. Rapportering, dokumentation och anmälan av arbetsolyckor och arbetssjukdomar samt datainsamling

Artikel 10

Varje medlemsstat ska i enlighet med nationella förhållanden och nationell praxis och i samråd med de mest representativa organisationerna för arbetsgivare och arbetstagare fastställa, genomföra och regelbundet se över rutiner för

a) arbetsgivarens eller annan ansvarig persons rapportering, dokumentation, anmälan och utredning av arbetsolyckor, arbetssjukdomar och, beroende på vad som är lämpligt, tillbud som orsakas av exponering för biologiska faror i arbetsmiljön, i enlighet med nationell rätt och praxis

I enlighet med svensk lagstiftning ska arbetsgivare anmäla alla arbetsskador till Försäkringskassan och de allvarliga arbetsolyckorna och tillbuden till Arbetsmiljöverket.

LO, TCO och Saco vill dock uppmärksamma att det idag finns problem med korrekt rapportering och statistik, särskilt när det gäller smitta.

VI. Arbetsskadeersättning

Artikel 12

Varje medlemsstat ska se till att alla sjukdomar, personskador, fall av arbetsoförmåga och dödsfall som exponering för biologiska faror i arbetsmiljön medför ger rätt till arbetsskadeersättning, i enlighet med nationell rätt och praxis.

I dagens arbetsskedeförsäkring utgör skador till följd av smitta ett undantag till huvudregeln om det generella arbetsskadebegreppet.

Med de begränsningar som finns idag med till exempel avgränsade personkretsar riskerar försäkrade falla utanför arbetsskadeskyddet trots att de har fått en skada till följd av smitta i arbetet. Detta är inte rimligt. I SOU 2023:53 utreddes denna fråga grundligt och utredningen föreslog att undantaget för skador som har framkallats av smitta ska avskaffas. Det generella skadebegreppet i arbetsskedeförsäkringen ska därmed gälla även för skador som uppkommer till följd av smitta.

LO, TCO och Saco instämmer i detta förslag och anser att denna förändring behöver göras för att Sverige ska leva upp till kraven i artikel 12.

VIII. Arbetsgivarens skyldigheter och ansvar

Artikel 16

I (b) och (d) används begreppet "kontrollhierarkin" i den svenska översättningen, ett begrepp som inte används inom arbetsmiljöområdet i Sverige. Det begrepp som används är "åtgärdsstrappa" (se t.ex. AFS 2023:10, 7 kap. 13 §).

I (j) bör översättningen av "occupational safety and health committees" vara "skyddskommitté", detta för att undvika missförstånd om vad som avses.

Artikel 17

Samordningsansvaret i arbetsmiljölagen och annan arbetsmiljölagstiftning bör genomlysas för att säkerställa att svensk rätt lever upp till konventionens krav i artikel 17, detta för att möjliggöra en svensk ratificering av konventionen.

IX. Arbetstagares rättigheter och skyldigheter

Artikel 19

Se över översättningen vad gäller rätten för arbetstagares representanter.

Det engelska ordet "consult" översätts i dessa sammanhang vanligtvis med ordet "samråd".

Punkt (f) är tvetydig och bör analyseras för att få fram dess rätta innebörd. Ordet “surveillance” brukar ofta i den här typen av sammanhang översättas med “hälsokontroller” och inte “uppföljningen av arbetstagares hälsa”.

Under (g) borde ett annat begrepp än “klaga” användas. I sammanhanget kan nämnas att skyddsombud har rätt att vända sig till Arbetsmiljöverket med exempelvis en anmälan om tillbud.

Artikel 20

I (b) översätts ”direct supervisor” med “förförman” vilket är ett föråldrat begrepp, det bör i stället översättas med “arbetsledare”. Så även i artikel 21 (b).

Artikel 21

I (a) bör analyseras om inte konventionens krav går längre i sitt skydd för arbetstagare än dess motsvarighet i arbetsmiljölagen (3 kap. 4 §).

Är “oskäligen konsekvenser” en riktig och begriplig översättning av konventionens “undue consequences” i detta sammanhang?